

Psykisk arbejdsmiljø blandt ledere organiseret i FOA

FOA Fag og Arbejde har i april 2012 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt FOAs medlemmer med ledelsesansvar om lederes arbejdsmiljø. Undersøgelsen viser, at lederne generelt er tilfredse med deres arbejde, men lederne peger i undersøgelsen på en række faktorer, der påvirker deres arbejdsmiljø i en negativ retning. Nedenfor præsenteres undersøgelsen hovedkonklusioner.

Ledernes vurdering af deres arbejdsmiljø generelt

- Hver fjerde adspurgte leder mener ikke, at arbejdsmiljøet på deres arbejdsplads er særlig godt. Ledernes vurdering af arbejdsmiljøet er lidt bedre end FOA-medlemmernes generelle vurdering. I en medlemsundersøgelse fra 2012 er det hver tredje adspurgte FOA-medlem, der ikke mener, at arbejdsmiljøet er særlig godt på deres arbejdsplads.

Stress blandt ledere

- Hver anden leder (49 procent) føler sig i en eller anden grad stresset. 4 procent svarer, at de i meget høj grad er stressede, 9 procent svarer, at de i høj grad føler stressede, 36 procent betegner sig selv som delvist stressede. Kun 13 procent af lederne angiver, at de slet ikke føler sig stressede.
- Knap hver tiende leder (9 procent) har inden for det seneste år været sygemeldt som følge af stress. En undersøgelse blandt FOAs medlemmer fra 2012 viser, at 12 procent af FOAs medlemmer har været sygemeldt det seneste år pga. stress.

Ledararbejdets påvirkning på privatlivet

- Hver fjerde leder i undersøgelsen oplever, at deres arbejde i en eller anden grad tager så meget energi, at det går ud over deres privatliv. Kun 17 procent af de adspurgte ledere mener slet ikke, at deres arbejde tager så meget energi, at det går ud over deres privatliv.

Ledernes forventninger til fremtiden

- 13 procent af de adspurgte ledere regner ikke med at være på deres nuværende arbejdsplads om to år. Ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som dårligt regner i langt mindre grad end ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som godt med at være på deres nuværende arbejdsplads om to år.

Flere mulige forklaringer på et belastende arbejdsmiljø for ledere

Blandt de ledere, der oplever, at arbejdsmiljøet er belastende, svarer 40 procent, at stress er årsag hertil. I undersøgelsen peger lederne på en lang række mulige årsager til, at arbejdsmiljøet opleves som belastende:

- *Et uklart defineret ledelsesrum*
For ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, er 66 procent uenige i, at deres ledelsesrum er klart defineret – det samme gælder kun for 15 procent af de ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være godt.
- *Uklare forventningerne til lederrollen og lederopgaverne*
For ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, er 69 procent enige i, at forventningerne til dem er uklare – det samme gælder kun for 22 procent af de ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være godt.
- *Manglende hjælp og støtte fra nærmeste leder*
Mere end 8 ud af 10 af de adspurgte ledere svarer, at de som ledere kan hente den tilstrækkelige hjælp og støtte fra deres nærmeste leder. Men der ses store forskelle mellem ledere, der vurderer, deres arbejdsmiljø som henholdsvis godt og dårligt. Mens 60 procent af lederne, der vurderer deres arbejdsmiljø som dårligt, ikke mener, at de kan få nok støtte og hjælp hos nærmeste leder, gælder dette kun for 7 procent af lederne, der vurderer deres arbejdsmiljø som godt.
- *Dårligt forhold til nærmeste leder*
9 ud af 10 ledere synes, at de har et godt forhold til deres nærmeste leder. Men også i vurderingen af forholdet til nærmeste leder ses der store forskelle mellem ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som henholdsvis godt og dårligt. Blandt ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, er 46 procent uenige i, at have et godt forhold til deres nærmeste leder, blandt ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som godt alene, er det kun 3 procent, der er uenige i dette.
- *Pres for at leve op til arbejdspladsens forventede serviceniveau*
Knap 4 ud af 10 ledere (38 procent) svarer, at det er svært at leve op til det forventede serviceniveau på arbejdspladsen. For ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, er 71 procent helt eller delvist enige i, at det er svært at leve op til det forventede serviceniveau – det samme gælder kun for 23 procent af de ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være godt. Knap 4 ud af 10 ledere (38 procent) oplever også, at medarbejderne er utilfredse, fordi de synes, det leverede serviceniveau er for lavt. Igen ses store forskelle mellem ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som henholdsvis godt og dårligt. 60 procent af de ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, oplever minimum en gang om måneden, at medarbejdere er utilfredse med det serviceniveau, de kan udføre – det samme gælder kun for 20 procent af de ledere, der vurderer, at deres arbejdsmiljø er godt.
- *Manglende tid til at udføre arbejdsopgaver*
Knap hver femte leder (17 procent) oplever, at de næsten aldrig, aldrig eller sjældent har tid nok til at udføre deres arbejdsopgaver tilfredsstillende. Igen ses der store forskelle mellem ledere, der vurderer deres arbejdsmiljø som henholdsvis godt og dårligt. 40 procent af de ledere, der vurderer arbejdsmiljøet til at være dårligt, oplever at de næsten aldrig, aldrig eller sjældent har tid nok til, at de kan udføre deres arbejdsopgaver tilfredsstillende – det samme gælder kun for 8 procent af de ledere, der vurderer, at deres arbejdsmiljø er godt.

Ledernes oplevelse af arbejdspladsens fokus på ledernes arbejdsmiljø

- Knap 4 ud af 10 ledere (38 procent) diskuterer slet ikke eller i ringe grad deres psykiske arbejdsmiljø med deres nærmeste leder.
- Over halvdelen af de adspurgte ledere (56 procent) har ikke en særligt udarbejdet arbejdspladsvurdering (APV) for ledere.

Ledercoaching og ledernetværk

- Knap 7 ud af 10 ledere (69 procent) indgår i et ledernetværk. Undersøgelsen viser, at ledere med personaleansvar for mange medarbejdere oftere indgår i ledernetværk end ledere med personaleansvar for få medarbejdere.
- Hver fjerde leder (27 procent) modtager ledercoaching. Lederne med personaleansvar for mange medarbejdere modtager i højere grad ledercoaching end ledere med personaleansvar for få medarbejdere.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen om det psykiske arbejdsmiljø blandt ledere organiseret i FOA er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse i perioden fra den 3. -26. april 2012. Alle ledermedlemmer i FOA med en kendt e-mail-adresse blev inviteret til undersøgelsen. 1.601 medlemmer modtog invitationen til undersøgelsen, og heraf svarede 656 medlemmer. Svarprocenten er dermed på 41 procent. Det er lidt højere end i andre tilsvarende undersøgelser blandt FOAs ledermedlemmer.

Rapporten henviser udover undersøgelsen om det psykiske arbejdsmiljø blandt ledere i FOA også til resultater fra en undersøgelse om arbejdsmiljøet blandt FOAs medlemmer generelt, som er gennemført i juni 2012. Rapporten om denne undersøgelse er i skrivende stund under udarbejdelse og vil kunne ses på www.foa.dk i løbet af efteråret 2012.